

Den originale sprogudgave af denne side [de](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

tysk

Følgende sprog er allerede oversat.

Swipe to change

Bevisoptagelse

Østrig

1 Bevisbyrde

1.1 Hvad er reglerne om bevisbyrde?

Generelt skal hver part anføre alle de faktiske omstændigheder, der er nødvendige for at begrunde den pågældendes krav, og forelægge de relevante beviser i så henseende (§ 226, stk. 1, og § 239, stk. 1, i den østrigske retsplejelov for civile sager (Zivilprozessordnung (ZPO))). Er de faktiske omstændigheder stadig uklare, skal retten på trods heraf træffe en afgørelse. I så fald får bevisbyrdereglerne betydning. Hver part har bevisbyrden for, at alle de faktiske forudsætninger for at anvende den retsregel, de støtter deres påstande på, er opfyldt. Normalt skal sagsøgeren anføre alle de faktiske omstændigheder, der kan begrunde hans påstand, og sagsøgte alle de faktiske omstændigheder, der kan begrunde hans indsigelser. Derudover har sagsøgeren også bevisbyrden for, at betingelserne for kunne indlede en retssag er opfyldt.

1.2 Er der regler, der fritager for at føre bevis for bestemte forhold? I hvilke tilfælde? Er det muligt at føre bevis for, at en bestemt formodningsregel ikke er gyldig?

Der skal føres bevis for alle de faktiske omstændigheder, der er af betydning for afgørelsen, medmindre der er tale om et tilfælde, hvor der ikke kræves bevis. Der kræves intet bevis for indrømmede omstændigheder (§ 266, § 267 ZPO), almindeligt kendte omstændigheder (§ 269 ZPO) og omstændigheder, for hvilke der i lovgivningen er fastsat en formodningsregel (§ 270 ZPO).

Ved en indrømmet omstændighed forstås, at en part i sagen har indrømmet, at en af modparten hævdede omstændighed er sand. Indrømmede omstændigheder skal principielt af retten betragtes som sande og uden prøvelse lægges til grund for afgørelsen.

En omstændighed er almindeligt kendt, hvis den er alment kendt (kendt af et tilfældigt stort antal mennesker eller uden problemer på ethvert tidspunkt kan konstateres på en sikker måde) eller kendt af retten (hvis den pågældende ret gennem sit arbejde er vidende herom eller umiddelbart kan konstatere den pågældende omstændighed ved et gennemsyn af sagsakterne).

Almindeligt kendte omstændigheder skal retten på eget initiativ lægge til grund for sin afgørelse, og de skal hverken anføres eller bevises.

En retlig formodning fremgår umiddelbart af lovgivningen og fører i praksis til omvendt bevisbyrde. Den begunstigedes modpart skal i så fald bevise det modsatte. Modparten skal bevise, at den formodede faktiske omstændighed eller den formodede retstilstand på trods af den gældende formodningsregel ikke er indtruffet i det konkrete tilfælde.

1.3 I hvor høj grad skal retten være overbevist om et forhold for at basere sin dom på det pågældende forhold?

Formålet med sagsbehandlingen er at overbevise dommeren om en given omstændighed. Som oftest vil en "stor sandsynlighed" være tilstrækkelig. En "absolut sikkerhed" er ikke nogen forudsætning for, at dommeren kan være overbevist.

Denne grad af bevis er i visse tilfælde ændret i loven eller i retspraksis, hvor den "normale bevisgrad" kan være skærpet til "en til vished grænsende sandsynlighed" eller afsvækket til "en overvejende sandsynlighed". I sidstnævnte tilfælde er en sandsynliggørelse eller bekræftelse ifølge ZPO (§ 274) tilstrækkeligt som bevis. Det såkaldte prima facie-bevis fører også til en svækkelse af den bevisgrad, der kræves, og er især af betydning i sager vedrørende skadeserstatning, hvor det kan være svært at føre bevis. Er der konstateret en typisk hændelsesudvikling, som ifølge den almindelige erfaring indikerer en bestemt årsagssammenhæng eller skyld, anses de faktiske omstændigheder, der er en forudsætning herfor, også i det konkrete tilfælde som udgangspunkt for at være bevist.

2 Bevisoptagelse

2.1 Kræver bevisoptagelse altid, at en part skal anmode herom, eller kan dommeren i visse tilfælde også optage bevis af egen drift?

Bevisoptagelse kan finde sted på dommerens initiativ eller efter anmodning fra en af parterne. I sager, der er undergivet undersøgelsesgrundsætningen (hvor retten på eget initiativ skal undersøge de faktiske omstændigheder, der er af betydning for afgørelsen), behøver parterne ikke at fremsætte nogen anmodning. Ifølge de normale regler for sagsbehandlingen i den østrigske ZPO kan retten på eget initiativ optage alle beviser, som må forventes at føre til opklaring af væsentlige faktiske omstændigheder (§ 183 ZPO). Dommeren kan pålægge parterne at forelægge dokumenter, anordne besigtigelse på stedet, indhente udtalelser fra sagkyndige eller foretage afhøring af parterne. Forelæggelse af et dokument kan imidlertid kun pålægges, hvis i det mindste én part i sagen har påberåbt sig det pågældende dokument. Optagelse af dokumentbevis eller afhøring af vidner kan ikke foretages, hvis begge parter modsætter sig dette. I alle andre tilfælde finder bevisoptagelsen sted efter anmodning fra en af parterne.

2.2 Hvad sker der efterfølgende, hvis dommeren imødekommer en anmodning fra en af parterne om bevisoptagelse?

Bevisoptagelsen foregår generelt under den mundtlige sagsbehandling. Under den såkaldte "forberedende berammelse af retsmøder" (§ 258 ZPO) opstiller retten i samråd med parterne eller deres advokater en tidsplan for retsmøderne, som også omfatter den planlagte bevisoptagelse. Der kan dog til enhver tid føres yderligere drøftelser om sagens videre forløb, hvis der viser sig behov herfor. Efter afslutningen af bevisoptagelsen drøftes resultatet med parterne (§ 278 ZPO). Bevisoptagelsen skal principielt ske umiddelbart for den dommer, der skal træffe afgørelse i sagen. Loven giver dog i udtrykkeligt fastlagte tilfælde mulighed for bevisoptagelse ved en anden rets mellemkomst. Parterne indkaldes til bevisoptagelsen og har i visse henseender ret til at medvirke, f.eks. ved at stille spørgsmål til vidner eller sagkyndige. Bevisoptagelsen foregår under rettens ledelse, og den finder også sted, selv om parterne (trods indkaldelse) ikke måtte være mødt op i retten.

2.3 I hvilke tilfælde kan en anmodning fra en af parterne om bevisoptagelse afvises af retten?

En anmodning om bevisoptagelse afvises, hvis retten finder, at den pågældende faktiske omstændighed er uden betydning (§ 275, stk. 1, ZPO), eller at anmodningen fremsættes for at forhale sagen (§ 178, stk. 2, § 179 og § 275, stk. 2, ZPO). Endvidere er det muligt at fastsætte en tidsfrist for en bevisoptagelse, som formentlig ville forsinke sagen (§ 279, stk. 1, ZPO). Efter udløbet af denne frist kan anmodningen om bevisoptagelse afvises. Afvisning kan også ske, hvis bevisoptagelsen er unødvendig, fordi retten allerede er overbevist, eller den pågældende faktiske omstændighed ikke kræver noget bevis,

og endelig hvis der foreligger et forbud mod bevisoptagelse. Hvis bevisoptagelsen er forbundet med omkostninger (f.eks. udtalelser fra sagkyndige), forlanges der et forskud på omkostningerne fra den, der anmoder om bevisoptagelsen. Hvis dette forskud ikke betales rettidigt, kan beviset kun forelægges senere, hvis dette ikke indebærer nogen forsinkelse af sagen.

2.4 Hvilke forskellige bevismidler findes der?

Den østrigske ZPO fastlægger regler for bevisoptagelse for de 5 "klassiske" bevismidler: dokumenter (§ 292-319), vidner (§ 320-350), sagkyndige (§ 351-367), besigtigelse (§ 368-370) og afhøring af parterne (§ 371-383). Principielt kan alle oplysningskilder tillades som bevismiddel, idet de alt efter deres art henføres under bestemmelserne for en af ovennævnte kategorier af bevismidler.

2.5 Hvad er procedurerne for vidneforklaringer, og adskiller de sig fra procedurerne for udtalelser fra sagkyndige? Hvad er reglerne for afgivelse af skriftlig forklaring og fremlæggelse af sagkyndiges rapporter/udtalelser?

Ethvert vidne afhøres for sig, og vidner, der efterfølgende skal afhøres, må ikke påhøre vidneforklaringerne. Derved forhindres det, at vidnerne påvirkes af andre vidners forklaringer. Afgiver vidner indbyrdes modstridende forklaringer, kan de pågældende vidner konfronteres med hinanden. Afhøringen begynder med orienterende spørgsmål, ved hvilke det konstateres, om vidnet er i stand til at afgive vidneforklaring, og om der eventuelt foreligger en vidnefritagelsesgrund eller en hindring for edsafklæggelse. Efter at vidnet er blevet pålagt at tale sandhed og er blevet gjort opmærksom på de strafferetlige følger, som et falsk udsagn kan have, påbegyndes den egentlige afhøring med spørgsmål vedrørende vidnets person. Derefter følger spørgsmål vedrørende selve sagen. Parterne kan deltage i vidneafhøringen og med rettens samtykke stille spørgsmål til vidnerne. Dommeren kan afvise urimelige spørgsmål. Vidneafhøring skal principielt foretages umiddelbart ved den ret, der behandler sagen. På nærmere fastsatte betingelser kan vidneafhøringen dog også foretages ved en anden rets mellemkomst (§ 328 ZPO).

Den sagkyndige "bistår" retten. Et vidne beretter om sit kendskab til faktiske omstændigheder, hvorimod den sagkyndige over for dommeren redegør for faglig viden, som denne ikke selv kan have. Den sagkyndiges udtalelser skal principielt afgives umiddelbart for den ret, der behandler sagen. Indhentning af udtalelser fra sagkyndige kan uden indskrænkning ske på dommerens initiativ. Den sagkyndige har pligt til at forelægge undersøgelsesresultater og afgive udtalelser. En mundtlig udtalelse fra den sagkyndige skal afgives under den mundtlige sagsbehandling. Hvis der afgives skriftlige udtalelser, skal den sagkyndige redegøre herfor under den mundtlige sagsbehandling, hvis en af parterne ønsker det. Undersøgelsesresultater og udtalelser skal begrundes. Private ekspertudtalelser anses ikke som udtalelser fra sagkyndige i den i ZPO omhandlede forstand. De har samme bevisværdi som private dokumenter. En rent skriftlig procedure er ikke tilladt i østrigsk ret. Da der imidlertid ikke gælder nogen begrænsning med hensyn til bevismidler, er der i princippet mulighed for at forelægge vidneforklaringer skriftligt. Et sådant bevismiddel betragtes dog som et dokumentbevis og vurderingen af dets beviskraft er undergivet rettens frie skøn. I det omfang retten anser det for nødvendigt, skal vidnet alligevel give møde for retten, medmindre begge parter modsætter sig en vidneafhøring.

2.6 Har visse procedurer for bevisførelse større vægt end andre?

Princippet om den frie bevisvurdering finder anvendelse (§ 272 ZPO). Bevisvurderingen er dommerens prøvelse af bevisresultaterne. Ved denne vurdering er dommeren ikke bundet af fastsatte bevisregler, men han skal ud fra sin personlige overbevisning afgøre, om den pågældende omstændighed er bevist. Bevismidlerne er ikke indordnet i et hierarkisk system. Skriftlige beviser falder ind under begrebet dokumentbevis, medmindre der er tale om udtalelser fra sagkyndige. For officielle østrigske dokumenter gælder der en formodning for, at de er ægte, dvs. en formodning for, at de faktisk stammer fra den, der er anført som udsteder. De er desuden et fuldgyldigt bevis for rigtigheden af deres indhold. Private dokumenter anses under forudsætning af, at de er underskrevet, som et fuldgyldigt bevis for, at de deri indeholdte erklæringer stammer fra den, der har underskrevet dokumentet. Rigtigheden af deres indhold er dog altid undergivet den frie bevisvurdering.

2.7 Er visse procedurer for bevisførelse obligatoriske, når bestemte forhold skal bevises?

Den østrigske ZPO foreskriver ingen obligatoriske bevismidler i bestemte tilfælde. Valget af bevismiddel er uafhængigt af kravets størrelse.

2.8 Er vidner ved lov forpligtet til at afgive forklaring?

Vidner er forpligtede til at møde i retten, til at afgive vidneforklaring og til på opfordring at aflægge ed. Hvis et korrekt indkaldt vidne uden gyldig grund udebliver fra den mundtlige sagsbehandling, pålægger retten i første omgang en bøde, og ved gentagen udeblivelse anmodes politiet om at tvangsfremstille vidnet i retten. Nægter vidnet at udtale sig uden at anføre nogen grund hertil eller uden at anføre nogen gyldig grund, kan vidnet tvinges til at afgive forklaring. Et falsk vidneudsagn i retten strafforfølges.

2.9 I hvilke tilfælde kan de nægte at afgive forklaring?

Hvis der foreligger en vidnefritagelsesgrund (§ 321 ZPO) har vidnet ret til at nægte at besvare et eller flere spørgsmål. En ret til slet ikke at afgive vidneforklaring findes ikke. Som vidnefritagelsesgrund kan nævnes vanære eller fare for strafferetlig forfølgning for vidnet eller ham nærtstående personer, en umiddelbar formueretlig skade for samme personkreds, en statsligt anerkendt tavshedspligt, fare for afsløring af kunstneriske eller forretningsmæssige hemmeligheder og udøvelse af en valg- eller stemmeret, der ifølge loven er hemmelig. Retten skal inden afhøringen belære vidnet om disse vidnefritagelsesgrunde. Hvis vidnet vil påberåbe sig vidnefritagelse, skal vedkommende anføre grunden hertil.

2.10 Kan en person, der nægter at afgive forklaring, straffes eller tvinges til at afgive forklaring?

Retten træffer beslutning om, hvorvidt den påberåbte vidnefritagelsesgrund er retmæssig. Nægter vidnet at udtale sig uden at anføre nogen grund hertil eller af grunde, som retten ikke anser for berettigede, kan vidnet tvinges til at afgive forklaring (§ 354 i loven om tvangsfuldbyrdelse (Ezekutionsordning (EO))). Som tvangsmiddel kan der anvendes tvangsbøder og i begrænset omfang frihedsberøvelse. Vidnet hæfter over for sagens parter for enhver skade, som en uberettiget nægtelse af at vidne måtte medføre.

2.11 Er visse personer fritaget for at afgive vidneforklaring?

Som vidneegnede anses personer, der enten ikke har været i stand til at opfatte de faktiske omstændigheder, der skal bevises, eller ikke er i stand til at meddele det, de har opfattet. Dette betegnes som "absolut" fysisk vidneuegnethed (§ 320, nr. 1, ZPO). Er der tale om sindssyge, umyndige eller lignende personer, skal der i det konkrete tilfælde træffes beslutning om, hvorvidt vedkommende kan afgive vidneforklaring. Desuden findes der 3 tilfælde af "relativ" vidneuegnethed (§ 320, nr. 2-4, ZPO): Som vidneegnede anses præster vedrørende omstændigheder, som de er blevet bekendt med under skriftte, eller som er omfattet af deres tavshedspligt, statstjenestemænd inden for rammerne af deres tavshedspligt, medmindre de fritages herfor, og mediatorer vedrørende forhold, som de under bestemte sager eller på anden måde er blevet bekendt med.

2.12 Hvad er dommerens og parternes rolle ved afhøring af vidner? Under hvilke omstændigheder kan et vidne afhøres ved brug af videomøde og andre tekniske hjælpemidler?

Retten stiller vidnet spørgsmål, der er egnede til at belyse dels de faktiske omstændigheder, der søges bevist ved vidneforklaringen, dels de forhold, der har medført vidnets kendskab hertil. Parterne kan deltage i vidneafhøringen og med rettens samtykke stille spørgsmål til vidnerne med henblik på en præcisering eller komplettering af vidneforklaringerne. Dommeren kan afvise urimelige spørgsmål. Vidneforklaringens vigtigste indhold og om nødvendigt også ordlyden protokolleres. Audiovisuelle apparater og de derpå lagrede optagelser anses normalt som genstande, der besigtiges. Beviset ved besigtigelse finder sted ved rettens umiddelbare sanselige opfattelse af tingenes egenskaber eller tilstande. Som følge af princippet om bevisoptagelsens materielle umiddelbarhed er sådanne bevismidler dog kun tilladt, hvis det umiddelbare bevismiddel, f.eks. et vidne, ikke er til rådighed. Afhøring af et vidne ved brug af

videoteknologi er i princippet mulig og bør ske under hensyntagen til procesøkonomien i stedet for, at vidneafhøring foretages ved en anden rets mellemkomst. Siden 2011 har samtlige domstole været udstyret med videokonferenceanlæg.

3 Vurdering af beviset

3.1 Kan retten tage hensyn til beviser, som en part har tilvejebragt på ulovlig vis?

Hvis en part ved tilvejebringelsen af et bevismiddel tilsidesætter en kontraktforpligtelse eller en privatretlig bestemmelse eller krænker sædeligheden eller den offentlige orden, kan retten optage og anvende beviset, men den pågældende part kan eventuelt ifalde et skadeserstatningsansvar. Hvis parten ved tilvejebringelsen af beviset overtræder en straffebestemmelse, som direkte tjener til beskyttelse af de ved forfatningen beskyttede grund- og frihedsrettigheder (f.eks. legemsbeskadigelse eller bortførelse af eller trusler mod et vidne til opnåelse af et bestemt vidneudsagn), så er det opnåede bevismiddel ikke tilladt, og retten må ikke optage beviset. Hvis det er tvivlsomt, om der er begået en strafbar handling, kan retten suspendere den civile sag, indtil der foreligger en endelig dom i straffesagen. Hvis den straffebestemmelse, der overtrædes ved tilvejebringelsen af et bevismiddel, ikke direkte tjener til beskyttelse af de ved forfatningen beskyttede grund- og frihedsrettigheder, vil den bevisførende part blive strafferetligt forfulgt, men det er ikke forbudt at anvende bevismidlet. Det er kun de uretmæssigt tilvejebragte bevismidler, der begrænser rettens muligheder for at finde frem til sandheden, og som dermed undergraver dommens garanti for sandhed og rigtighed, der er forbud mod at anvende.

3.2 Tillægges en parts egen forklaring værdi som bevismiddel?

Afhøringen af parterne udgør også et bevismiddel. Ligesom vidnerne er en part også forpligtet til at møde i retten, til at afgive forklaring og til på opfordring at aflægge ed. En part kan imidlertid hverken tvinges til at give møde i retten eller til at afgive forklaring. Hvis en part uden grund udebliver fra eller undlader at afgive forklaring for retten, skal retten vurdere dette under omhyggelig hensyntagen til alle foreliggende omstændigheder. Kun i faderskabssager og ægteskabssager kan der anvendes tvangsforanstaltninger for at få parterne til at møde i retten. En tilsidesættelse af pligten til at tale sandhed vil – i modsætning til, hvad der gælder for vidner – ikke blive strafferetligt forfulgt, medmindre en falsk forklaring er afgivet under ed. Retten kan på eget initiativ anordne afhøring af parterne.

Sidste opdatering: 02/06/2018

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Medlemslandene med ansvar for at forvalte siderne om nationale forhold er i gang med at opdatere noget af indholdet på dette website som følge af Storbritanniens udtræden af EU. Hvis du støder på indhold, som endnu ikke afspejler Storbritanniens udtræden, er det en fejl og vil blive rettet.